

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

Sayı : 35804503-045.01-E.89448
Konu : Dikili Ağaç Satışlarında Üretim
İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği
Yükümlükleri

27.10.2017

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞINA
(Orman Genel Müdürlüğü)
Beştepe Mh. Söğütözü Cd. No:8/1 06560 Yenimahalle/ANKARA

İlgi : 23/10/2017 tarihli ve 79936596-2213698 sayılı yazınız.

Genel Müdürlüğünüzce dikili ağaç olarak yapılan satışlarda işverenlik ve sigortalı bildirimine dair; üretim işçiliğinin fiilen anlaştıkları gerçek kişilere yaptırılması halinde, üretim işçiliğinin orman kalkındırma kooperatiflerine yaptırılması durumunda ve üretim işçiliğinin hiç işçi çalıştırılmaksızın tamamının veya bir bölüm ve eklentilerinin üçüncü şahıslara verilerek bu kişilerin yanlarında işçi çalıştırmaları suretiyle yapılması hallerinde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre sorumluluklar hususunda bilgi talep edilen İlgide kayıtlı yazınız; Genel Müdürlüğümüz görev ve yetki alanı çerçevesinde incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendinde "Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişi" şeklinde, aynı maddenin (ğ) bendinde "İşveren: Çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları" şeklinde tanımlanmış olup aynı maddenin (h) bendinde ise "İşyeri: Mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu" olarak tanımlanmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre, işi ihale edenin müteselsilen sorumluluğuna ilişkin öncelikle işi ihale edenin anılan işte (işin herhangi bir aşamasında) işveren sıfatına haiz olması, yani hizmet akdine dayalı bir ilişkinin bulunması gerekmektedir. Yargıtay içtihatlarında da belirtildiği üzere, bir işin bütünüyle devrinin söz konusu olduğu, "ihale" veya "anahtar teslimi" tabir edilen türdeki durumlarda, asıl işveren - alt işveren ilişkisi değil, işin tamamının devrinden söz edileceği ve işi bütünüyle devreden kişinin artık işveren olarak nitelendirilemeyeceği vurgulanmaktadır. Diğer yandan işin kısımlar halinde ihale edilmiş olması da istisna akdi niteliğini bozmamaktadır.

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır.

Evrak Doğrulama Kodu : DDLBHRKZJUSPEHDMFW Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>
Emek Mahallesi, 17. Cadde No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA
+90 (312) 296 60 00

Bilgi için: Mustafa AKDENİZ
İşg Uzmanı
Telefon No: (312) 296 68 20

Diğer taraftan ilgi yazı ekinde yer alan Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü görüşüne göre;
"... Bu itibarla açık artırmalı dikili ağaç satışları veya fabrika ve tesislere yapılacak tahsisli dikili ağaç satışlarında, dikili ağaç satın alan gerçek veya tüzel kişiler tarafından,

1) Üretim işçiliğinin fiilen anlaşıkları gerçek kişilere yaptırılması halinde, dikili ağaç satın alanın işverenliği söz konusu olmakta, dolayısıyla üretim işçiliği nedeniyle dikili ağaç satın alanın adına işyeri dosyası tescil ettirilerek sosyal sigorta yükümlülüklerinin bu dosya üzerinden yerine getirilmesi,

2) Üretim işçiliğinin orman kalkındırma kooperatiflerine yaptırılması halinde, kooperatif ile üyeleri arasındaki ilişkinin istisna ilişkisi olduğu dolayısıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı çalıştırılmadığı, dikili ağaç satın alan kooperatifinde bu durumda işverenliği söz konusu olmadığı da dikkate alınarak kooperatif adına işyeri dosyası tescil edilmemesi,

3) Üretim işçiliğinin hiç işçi çalıştırılmaksızın tamamının veya bir bölüm ve eklentilerinin üçüncü şahıslara verilerek bu kişilerin yanlarında işçi çalıştırmaları suretiyle yapılması halinde ise dikili ağaç satın alanın değil, yanlarında işçi çalıştırarak bahse konu işi yaptıran üçüncü şahısların her birinin müstakil işverenliği söz konusu olacağından her biri için ayrı işyeri tescili yapılması," gerektiği şeklindeki görüşü aynı şekilde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı bakımından da geçerli olup, ilgi yazınızda yer verilen bilgilere göre, ağaçların dikili olarak satışından sonra mal sahiplerince alınan işte işçi çalıştırmaksızın işin devredilerek üretim işçiliğinin bir başka işverene yaptırılmasında idare veya işi ihale ile satın alan gerçek veya tüzel kişiler arasında asıl işveren - alt işveren ilişkisinin kurulmadığından hareketle İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında da değerlendirilemeyeceği düşünülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

 e-imzalıdır

Uzm.Dr.Orhan KOÇ
Bakan a.
Genel Müdür

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır.

Evrak Doğrulama Kodu : DDLBTRKZIJSPEHDMFW Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>
Emek Mahallesi, 17. Cadde No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA
+90 (312) 296 60 00

Bilgi için:Mustafa AKDENİZ
İsg Uzmanı
Telefon No:(312) 296 68 20